

ПРОГРАМ ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА ДЕЦЕ ОД ТРИ ГОДИНЕ ДО УКЉУЧИВАЊА У ПРОГРАМ ПРИПРЕМЕ ЗА ШКОЛУ

Опште основе овог програма полазиште налазе у хуманистичком схватању дететове природе, суштинска одредница оваквог схватања је да је дете вредност само по себи. Суштина је да се полази од дететовог физичког, социјалног и афективног бића које је активно у процесу васпитања. Процес тако замишљеног васпитања се темељи на: позитивној мотивацији, програму који уважава узрасне и развојне могућности детета и на евалуацији достигнућа.

Суштина предшколског васпитања дефинише се као очување, подстицање и оплемењивање спонтаних стваралачких могућности и својства предшколског детета, захтевајући обезбеђивање услова за нормалан физички, интелектуални, емоционални и морални развој.

Предшколска установа "Мајски цвет" програм предшколског васпитања и образовања деце узраста од три године до укључења у припремни предшколски програм реализује по МОДЕЛУ "Б".

Модел "Б" садржи: начела, циљеве система активности, делимично програмске садржаје, организацију живота, сарадњу са породицом и локалном заједницом.

Основни циљеви предшколског васпитања и образовања модела "Б" наше установе

Основни циљ је целовит развој укупних потенцијала детета и напредовање у сваком од његових аспеката, уз проширивање, односно, квалитативно усавршавање оних домена које је већ усвојило. Тежи се формирању еманциповане личности, свесне себе и својих потенцијала, своје друштвене и природне средине, личности која је отворена, комуникативна, конструктивна, креативна. Ови циљеви се остварују кроз систем активности који доприноси остваривању појединих аспеката развоја и дечије личности у целини.

Начела предшколског васпитања и образовања:

А) Начело целовитости и интегритета то значи да на дете увек гледамо као на целовиту личност. Оно је више од простог збира стеченог и наслеђеног, духовног и телесног, емоционалног и социјалног, индивидуалног и друштвеног развоја личности. Наведени захтеви аутоматски значе да садржаји које деца упознају кроз организоване активности не смеју никада постати циљ сами себи.

Б) Начело орјентације ка општим циљевима. Васпитање треба да тежи циљевима који се дефинишу из дугорочне развојне перспективе, као што су самосталност, емоционална стабилност, позитивна слика коју стичу о себи и својој околини, радозналост, иницијативност, креативност и слично. Сваки садржај се процењује према доприносу развоја детета у целини.

В) Начело праћења и подстицања дечијег развоја истиче се захтев да васпитање и образовање треба да прате дечији развој, али на посебан начин - идући испред њега. Подстицаји васпитача треба да се крећу у развојној наредној зони (код деце постоје најпогоднији периоди за учење - периоди осетљивости) тако што ће се у активности детета непосредно уносити елементи који су непосредно повезани са битним својствима

личности код детета, која тек треба да се појаве, на тај начин постиже се својеврсно убрзавање тока развоја дечије личности.

Г) *Начело активности и животности.* Да би упознало ствари, дете треба да делује на њих, односно да их трансформише, почев од најелементарнијих сензомоторних акција до најфинијих интелектуалних операција, које су још увек акције (удруживање, ређање, довођење у кореспонденцију), али интериоризоване и извршаване у мислима. Исто тако, учење увек треба да започиње на неком интуитивном нивоу, а касније да прелази на аналитичке поступке.

Д) *Начело доминације игара и игровних поступака.* Игра и развој су међусобно условљени, и то на тај начин да док развој отвара нове могућности игри, она са своје стране потпомаже природан ток развоја. Основне психичке промене које се могу запазити у одређеном периоду развоја детета најнепосредније зависе од садржаја и интезитета играња. Све ово намеће нам захтев да дух игре треба да прожима све дечије активности.

Ђ) *Начело усклађености са узрасним и индивидуалним карактеристикама деце.* Свако дете има своје личне интелектуалне, социјалне, физичке и друге карактеристике као и своје искуство, начин на који се изражава и ступа у додир са средином. Да би васпитно - образовни поступци васпитача и утицаји које врши били подстицај, подршка и помоћ дечијем развоју, они треба да иду у сусрет поменутиим особеностима и усклађују се са њима. То значи да сваки садржај и активност треба да буду понуђени деци у право време и на одговарајући начин, прилагођено њиховим могућностима и карактеристикама.

Е) *Начело постепеног осамостаљивања деце* процес у ком дете треба да стиче све већу независност од услуга одраслих. Васпитач не би требало да уместо детета чини ништа што је оно способно да само учини, осим да га ако је то потребно мотивише. Од преношења готових сазнања важније је оспособити дете да их самостално стиче.

Ж) *Начело социјалне интеграције и континуитета.* Живљење се превасходно састоји од социјалног искуства, због чега су развој и учење детета као појединца неодвојиви од његових међусобних односа са одраслима, с вршњацима и другом децом. Ови процеси су могући само захваљујући успешној интеграцији у групу вршњака и друштвену заједницу којој оно припада. Зато је битна повезаност искустава која деца стичу унутар друштвеног контекста у коме се подижу и искуства које се предвиђа плановима и програмима васпитно – образовног рада у вртићу.

Организација рада и васпитно - образовног живота у установи

Под организацијом се подразумева планско распоређивање простора, средстава, материјала, времена и активности деце, као и њихово структурирање у васпитне групе.

Вртић не сме бити место на ком се деца припремају за живот, већ мора бити *сам живот*, место на ком деца стичу богато и разноврсно искуство. Простор треба да буде уређен тако да пре свега буде прилагођен детету, деца треба да буду окружена познатим стварима да могу да се сами сналазе у простору. Треба створити што природније окружење (природни материјали, производи људског рада, предмети из природе и слично). Такође, хигијенски захтеви у потпуности морају бити задовољени како би постојали услови за очување и унапређивање дечијег здравља. Исхрана мора бити обезбеђена у складу са дијететским нормама и уз поштовање индивидуалних потреба детета.

Што се временске организације тиче, елементи временског распореда су: самосталне активности по дечијем избору, усмерене активности и комбиноване активности, јутарње телесно вежбање и рекреативне паузе, време за задовољавање хигијенских и физиолошких потреба, оброци и спавање.

Треба успоставити удобан, пријатан и опуштен ритам дана, прилагођен дечијим потребама. У вртићу не треба да постоји строго утврђени распоред унапред прописаних садржаја и активности. Рад се одвија континуирано, смењују се различите врсте активности, без оштре границе међу њима и строгог инсистирања на ономе што је планирано.

Циљеви, задаци и захтеви за васпитаче наше установе

Улога васпитача је да креира средину, ослушкује потребе и уважава личност детета, посматра у којим правцима деца воде активности, подстиче самосталност детета, посредује у припреми активности и по потреби буде у улози помагача. Да у реализацији свих активности ствара и развија партнерске односе са децом, да образује модел понашања и да у свим фазама документује свој рад.

Васпитач мора да преузме одговорност за физичку, менталну и посебно емоционалну сигурност детета обезбеђујући му највећу могућу слободу унутар граница које му гарантују безбедност и које су му познате. Детету се мора омогућити да изражава своје аутентичне потребе без страха од неразумевања и осуде.

Задаци васпитача у односу на родитеље:

- Уважавање чињенице о кључној улози родитеља у васпитању и образовању сопствене деце;
- Изградити поверење код родитеља у предшколску установу;
- Упознати родитеље са програмом васпитно-образовног рада у установи (циљеви, задаци, средства, методе);
- Обезбедити родитељима информације о ефектима поменутог програма, неговати партнерски однос;
- Изградити равноправан однос са родитељима, пун међусобног поверења и уважавања;
- Остварити увид у начине на које родитељи васпитавају децу;
- Помоћ родитељима приликом организације васпитно - образовне средине код куће;
- Добра комуникација и укључивање родитеља у васпитно - образовни рад вртића;
- Посебну пажњу посветити сарадњи са породицама из којих долазе деца са развојним специфичностима;
- Сарадња са родитељима треба да се посебно планира, остварује и евидентира;
- Да учествује у саветодавном раду педагога установе и да на тај начин помаже родитељима у остваривању њихове функције.

Задаци васпитача у погледу односа према деци:

- Да има исти однос према свој деци, пружајући сваком могућност да испољава себе као личност, да испољи своје потребе, интересовања, жеље;

- Да се према детету односи као према ваљаној и способној особи у процесу одрастања и осамостаљивања;
- Да помогне детету да осети сопствени значај у васпитној групи и наклоност остале деце и особља у установи;
- Да помогну деци која први пут похађају вртић да се лакше адаптирају на установу и одвоје од породице;
- Да приликом разних активности дете третира као зрело, способно и одговорно;
- Да искрено уважава дете, његову посебност као личности и његово социо - културно порекло;
- Да детету помаже да се све више ослања на сопствене снаге, односно стиче независност од помоћи одраслих;
- Да успоставља добре односе и учвршћује осећај заједништва у групи.

Поред ових општих задатака за васпитача, дати су и посебни задаци који се односе на улогу васпитача у дечијој игри, осамостаљивању деце и утицаја на развој учења.

Повезивање предшколске установе са локалном друштвеном заједницом

Предшколска установа припада друштвеној заједници у којој функционише, сарадња са локалним окружењем је неопходна, предшколска установа неизбежно је упућена на природно и друштвено окружење у коме се налази. Програми предшколске установе имају ефекта на развој деце само онда када се програмом ангажују не само деца и родитељи, него и локално окружење